

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
XƏZƏR UNIVERSİTETİ**

**TƏBİƏT ELMLƏRİ VƏ MÜHƏNDİSLİK FAKÜLTƏSİ
HƏYAT ELMLƏRİ DEPARTAMENTİ**

HEYVAN ANATOMİYASI - 2

SİLLABUS

**Tədris ili və semestri
2026/27-ci tədris ilinin payız semestri**

Müəllim: b.ü.f.d., dosent Gülbəniz Qasımova

Razılaşdırılmışdır

Təsdiq edirəm

**Departament müdiri:
b.ü.f.d. C.M.Eldarova**

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı		VET 245 Heyvan anatomiyası-2, 6 AKTS
	Departament		Həyat Elmləri
	Program (bakalavr, magistr)		Bakalavr
	Tədris semestri		2026/27-ci tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim		B.ü.f.d., dosent Gülbəniz Qasimova
	E-mail		gqasimova@mail.ru
	Telefon		(+994 50) 680 35 53
	Mühazirə otağı/Cədvəl		Nizami rayonu, C. Naxçıvanski küçəsi 72, III gün 13:40, 15:20, 17:00.
	Məsləhət saati		Tələbələrle razılaşmadan sonra vaxt təyin ediləcək
Prerekvizitlər	Heyvanların anatomiyası-1, VET144		
Tədris dili	Azərbaycan dili		
Fənnin növü	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Əsas dərsliklər: 1. Ramazanov A.M. Ev heyvanlarının anatomiyası, Gəncə, 2010, 518 s. 2. Bahadır A., Yıldız H. Veteriner Anatomi, Həreket sistemi və iç organlar, 2012, 352 s. 3. Budras K-D., Wünsche A. Veteriner Anatomi Atlası, Sığır, 2009, 144 s. 4. König H.E., Liebich H.G. Anatomy of Domestic Animals. Textbook and Colour Atlas. Schattauer. Stuttgart, 2004, 681 p. 5. Haziroğlu R.M. Temel Veteriner Anatomi. Anadolu Üniversitesi, 2019, 174 s. 6. Шубина Т.П., Чопорова Н.В. Анатомические особенности строения внутренних органов домашних животных. Персиановский, 2021, 104 с. 7. Хрустальной И.В. Анатомия домашних животных, 1998, 704 с. Əlavə dərsliklər: 8. Hill's Pet Nutrition. Hill's Atlas of Veterinary Clinical Anatomy, 2006, 98 p. 9. Demir C., Meydan İ. Veteriner-Anatomi Bilim Alanında Akademik Araştırma ve Değerlendirmeler, 2024, 60 s. 10. Vyas Y.L., Rawat P., Mal S., Vishen A.S. Practical manual of veterinary anatomy, 2020, 160 p. Online vəsaitlər: - https://www.slideshare.net/slideshow/anatomy-physiology-of-animals/66540353#38 - https://libguides.berry.edu/ans/study - https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=373 - https://anatomylearner.com/ - https://biosphera3d.com/product/3d-bovine-anatomy-software/ - https://baytarizm.blogspot.com/2012/ - https://www.slideshare.net/Fmodri3/anatomia-bovinos#73 - https://www.ivalalearn.com/ - https://www.ivalalearn.com/ - https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781119379157		
Kursun veb saytı	https://www.youtube.com/watch?v=6OoFyLHqjLM https://www.youtube.com/watch?v=XkODTPx84XQ https://www.youtube.com/watch?v=6oSScHaoyks https://www.youtube.com/watch?v=iPBmW7nB0Qg		
Tədris metodları	Mühazirə		x
	Seminar		x
	Qrup müzakirəsi		x
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Fəallıq	Semestr ərzində	10
	Tapşırıq və testlər (Quiz 1,2,3)	Semestr ərzində	15
	Davamiyyət	Semestr ərzində	5
	Aralıq imtahanı		30

	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Heyvanların anatomiyası - bioloji elmlər sırasına daxil olub, heyvan bədənini təşkil edən orqanların normal forma, quruluş və ölçüsündən bəhs edir. Bu kurs anatomiyanın bir sıra bölmələrini özündə birləşdirir. Bunlara dermatologiya (dərinin quruluşu və funksiyası), splanxnalogiya (daxili üzvlər sistemi), angiologiya (qan və limfa damarlarının quruluşu), nevrologiya (sinir sistemi) və ev quşlarının anatomik xüsusiyyətləri haqqında olan bölmələr aiddir.		
Kursun məqsədləri	Ümumi məqsəd: Heyvanların anatomiyası baytarlıq təbabətinin əsas baza hissəsini təşkil edən elm sahələrindən biridir. Bu kursun məqsədi ilkin olaraq tələbələrə heyvan orqanizmi ilə tanış edərək onlarda orqanizmin forma və quruluşu haqqında məlumatlar formalaşdırmaqdır. Xüsusi məqsədlər: - Tələbələrin akademik potensialını aşkarlamaq, onları elmə həvəsləndirmək və onların öz potensiallarını realizə etməyə yardımçı olmaq. - Tələbələrə bioloji tədqiqatların hazırkı və gələcək elmin inkişafı üçün vacibliyini mənimsətməkdir. -Tələbələrin kursda iştirakını həvəsləndirmək, qarşılıqlı hörmət və anlayış mühitini təmin etmək.		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursun sonunda tələbələr nəyi biləcəklər: - Anatomiya elmi haqqında geniş məlumat; - Latınca anatomik terminləri eləcə də orqan, toxuma və bədən boşluqları haqqında məlumatları; - Həzm, ürək və qan-damar, endokrin, tənəffüs, sidik-cinsiyyət və sinir sistemi üzvlərinin anatomik quruluşları haqqında ətraflı məlumatları.		
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<u>Dərsin təşkili</u> - Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar mühazirə zamanı tələbələrə çatdırılacaqdır. - Yeni mövzu əyani vasitələrin (PPT və video fayllar) nümayişi ilə izah ediləcəkdir. - Aralıq və final imtahanları öncəsi tələbələrin mənimsəmə səviyyələri (Quiz) yoxlanılacaqdır. - Seminar məşğələləri zamanı tələbələrin əvvəlki mövzunu mənimsəmələri <u>Şifahi və yazılı sorğunun keçirilməsi</u> ilə hər dərs qiymətləndiriləcəkdir, semestrin sonunda isə orta qiyəmət çıxarılacaqdır (Fəallıq). Qeyd: Generativ Süni İntellekt (GSİ) alətləri təlim və tədqiqat fəaliyyətlərində dəstək rolunu oynaya bilər, lakin təqdim olunan işlərin (tapşırıqlar, təqdimat və s.) müəllifi tələbə özü olmalıdır. GSİ alətlərindən istifadə tələbə tərəfindən açıq şəkildə bəyan edilməlidir. Tələbənin süni intellekt alətləri vasitəsilə hazırladığı mətn xarakterli sənəddə GSİ alətlərindən 25%-ə qədər istifadə etməsinə icazə verilir. <u>Ümumi qaydalar</u> Davamiyyət Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı vacibdir. Tələbələr müəyyən səbəblərdən dərslərin buraxılması (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) haqqında məlumatı fakültə dekanlığına təqdim etməlidirlər. 25%-dən artıq dərs bu rəxan tələbələr imtahana buraxılmır. Gecikmə Dərsə 10 dəqiqədən artıq gecikən tələbəyə qayıb yazılır. Buna baxmayaraq, tələbə dərs saatına buraxılır. Yoxlama işi (Quiz) Müəllimə və dekanlığa qabaqcadan məlumat verilən səbəblərdən yoxlama işində iştirak etməyən tələbə yoxlama işini növbəti həftədə yazı bilər. İmtahanlar Tələbənin imtahanda iştirakı və ya imtahanın buraxılması ilə bağlı bütün məsələlər fakültə rəhbərliyi tərəfindən həll olunur. İmtahanda iştirak etməmə yalnız dekanlığın icazəsi ilə mümkündür. İctimai fəaliyyətlə əlaqədar imtahanlardan yayınma hallarına yol verilmir. İmtahanlar kumulyativ xarakterli olmalıdır. Aralıq və yekun imtahanların mövzuları tələbələrə imtahandan öncə verilir. Son imtahanda sualların əksəriyyəti aralıq imtahandan		

	sonra keçirilmiş materialların əsasında tərtib olunur. Tələbənin kursu başa vurmaı 60% və daha artıq bal toplamış tələbə kursu bitirmiş hesab olunur. Əks halda tələbə bu kursu yenidən keçməlidir. İmtahan qaydalarının pozuntuları İmtahanlarda mövcud qaydaların pozulması (köçürmə cəhdləri, köçürmələr, imtahanın gedişini pozmaq və digər qanunsuz hərəkətlər) hallarında tələbənin imtahan işi ləğv olunur. Dərslərdə davranış Tələbə dərslər zamanı müvafiq akademik şəraitin yaradılması üçün mümkün olan hər şeyi etməlidir. İcazəsiz danışığa, lüzumsuz hərəkətlərə və s. qeyri-etik davranışa qətiyyətlə yol verilmir. Tələbə dərslərdə fəal şəkildə iştirak etməli, lazım olduqda suallar verməli və müzakirələrdən kənarda qalmamalıdır. Dərs zamanı dərs prosesini və etik qaydaları pozmaq, həmçinin tələbələr arasında icazəsiz müzakirələr və mobil telefonlardan istifadə qadağandır.
--	--

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)

Həftə	Tarix/Gün	Fənnin mövzuları	Dərsliklər/Tapşırıqlar
I	16.09.2026	Mövzu № 1. Həzm sistemi orqanlarının anatomik quruluşu. Sistemin ümumi xarakteristikası. Ağız boşluğu və onun üzvləri.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 261-314; 5) səh. 54-60.</i>
II	23.09.2026	Mövzu № 2. Həzm sistemi orqanlarının anatomik quruluşu. Ön bağırsaq şöbəsi. Qarın boşluğunun nahiyyələrə bölünməsi. Birkameralı mədə. Çoxkameralı mədə. Orta bağırsaq şöbəsi. Düz bağırsaq.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 314-325; 5) səh. 60-69.</i>
III	30.09.2026	Mövzu № 3. Tənəffüs üzvləri sistemi. Burun boşluğu. Döş boşluğu.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 380-427; 5) səh. 70-82.</i>
IV	07.10.2026	Mövzu № 4. Ürək və qan-damar sistemi orqanlarının anatomik quruluşu. Ürəyin quruluşu. Qan damarları.	<i>Əsas dərslik: 5) səh. 100-113; 7) səh. 529-603.</i>
V	14.10.2026	Mövzu № 5. Sidik üzvləri sistemi. Sistemin ümumi xarakteristikası. Böyrəklər. Sidik axarları. Sidik kisəsi (Quiz 1).	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 428-447; 5) səh. 84-86.</i>
VI	21.10.2026	Mövzu № 6. Cinsiyyət üzvləri sistemi. Erkək cinsiyyət üzvlərinin anatomik quruluşu.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 448-489; 5) səh. 87-90.</i>
VII	28.10.2026	Mövzu № 7. Cinsiyyət üzvləri sistemi. Dişi cinsiyyət üzvlərinin anatomik quruluşu.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 489-512; 5) səh. 91-95.</i>
<u>Aralıq imtahanı</u>			
VIII	04.11.2026	Mövzu № 8. Mərkəzi sinir sistemi.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 23-90; 5) səh. 114-120.</i>
IX	11.11.2026	Mövzu № 9. Periferik sinir sistemi.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 90-134; 5) səh. 121-126.</i>
X	18.11.2026	Mövzu № 10. Hiss üzvləri. Görmə analizatoru. Göz alması. Gözün əlavə və ya köməkçi üzvləri (Quiz 2).	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 156-181; 5) səh. 135-138.</i>
XI	25.11.2026	Mövzu № 11. Hiss üzvləri. Eşitmə və müvazinət üzvü. Xarici qulaq. Orta qulaq. Daxili qulaq. Qoxu orqanı.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 181-199; 5) səh. 133-134.</i>

XII	02.12.2026	Mövzu № 12. Dəri örtüyü üzvləri sistemi. Ev heyvanlarında dəri örtüyü. Tüklər. Dırmaq. Caynaq.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 200-217, 225-237; 5) səh. 143-144, 145, 146.</i>
XIII	09.12.2026	Mövzu № 13. Dəri örtüyü üzvləri sistemi. Buynuz. Dəri vəziləri.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 238-252; 5) səh. 144, 148.</i>
XIV	16.12.2026	Mövzu № 14. Daxili sekresiya vəziləri. Endoderma mənşəli daxili sekresiya vəziləri. Ektoderma mənşəli daxili sekresiya vəziləri.	<i>Əsas dərslik: 1) səh. 3-22; 6) səh. 10-13, 50-51.</i>
XV	23.12.2026	Mövzu № 15. Quşların daxili üzvlər sistemi (<i>Quiz 3</i>).	<i>Əsas dərslik: 5) səh. 160-174; 7) səh. 646-674.</i>
<u>Final imtahanı</u>			

Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən xəbər veriləcək.